

„Magyar szájból ... szép dicséretetek”

Szent István király középkori „históriájának”, verses officiumának egyik antifónája a nagyerejű bibliai hős alakját idézi István előképül:

Az oroszlánt leigázni
a nagy Sámson kelletik,
magyaroknak prédikálni
erős király küldetik.
Torkából az oroszlánnak
drága lépesméz csepeg,
magyar szájból immár jönnek
édes szép dicséretetek.

E „história” költői szavai – a szegényes, szürke és majdnem érdektelenség kísérette millicentenáriumi megemlékezések közhelyeinél sokkal inkább – el kell hogy gondolkottassanak minket 1100 esztendőös Kárpát-medencei históriánkon, benne egyházzennénken, annak kezdetén, történetén és mai állapotán is. A fényes megemlékező ünnepeken az ember – joggal-jogtalanul – önmagát szokta ünnepelni. Lehet, hogy e szürkeség éppen annak a hallgatólagos beismerése, hogy mostani magunkon nemigen van mit ünnepelnünk, s még csak nem is lelkesít újrakezdésre a nagyszerű múlt?

Ki igázza hát le újra az oroszlánt? Kinek lesz ereje pit bull-lal szembenézni? A gonoszul visszavadtított állatot kicsoda szelídíti újra az ember hűségese társává?

S micsoda vadságához tért vissza Szent István népe? Hányan tértek vissza a régi-új pogány kultuszokhoz, lettek – ma nem annyira szittyáskodó, inkább – mammonhívő, „újkorszakos”, Keletbe révülő, extázisos pogányok?

Hány fiatal ember tért vissza, hányat térítettek vissza a szelíd melizmáktól a pogány kultuszok tagolatlan üvöltözéséhez?

Hogy most az új pogányság nem „bő üngben” jár, hát nem mindegy? Csak pogányság az!

De – olvassuk az „Imre herceg”-et, Babits Históriás énekét! – segít-e, ha „bosszúszóval átkozzuk vesszős Nyugatot?” Igazán akarjuk-e, hogy jöjjön István, aki „bölc alázat hűvös” fürdejével kívánta „mosni a kudarcbatört magyar láz fejét”? Akarjuk-e igazán, hogy legyen köztünk „példa és rege, / Imre, szent alázat édes gyermeke?” S ma ki adja bölcsen az elszabadultakra a kereszt nehéz láncát, ahogyan akkor az ifjú „bő, bús magyar üng”-ét „lefogta nehéz / láncával a Kereszt, mint bölcs szemérmű kéz”?

Az ezeréves magyar iskolában lesz-e helye a zenének – s nem az üvöltözésnek! S az egyházi iskolákban följánlhatják-e az oltárra az ifjak énekét?

Terem-e „hitből új világ”? Jönnek-e immár, jönnek-e még magyar szájból szép dicséretetek?